Նº 444 · 1878 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ 23 ՃՈՒՄԱԱ ԻՐԹԷՍԻ · ԻՔԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ
ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՒՆ
Պիր սէնէլիք · · · 320 ղշ.
Ալթը այլըգ · · · 170 »
Իւչ այլըգ · · · 90 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապըյլէ
ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՒՆ
Պիր սէնէլիք · · · 400 ղշ.
Ալթը այլըգ · · · 210 »
Իւչ այլըգ · · · 110 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապըյլէ
Բօսթա իւճրէթի տախիլ տիր ։

Մէմալիքի էճնէպիյէտէ վէ գայիմէ թէտավիւլ իթմէյէն վիլայէթլերտէ, ապօնէ պէտէլի վէ խարճը բօսթա իւճրէթի, սիքքէյի խալիսէ օլարագ ալըզ օլունաճագ տըր ։

1 ղրուշլուգ գայիմէ վէ 20 բարա բուլ

ԹԷՐՃԻՒՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՔՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ
ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ՆԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ
Պէհէր սաթըրը իչին
1 վէ 2 ինճի սահիֆէլէրէ 10 ղշ
3 իւնճիւ սահիֆէյէ 6 »
4 իւնճիւ սահիֆէյէ 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապըյլէ
ԻԽԹԱՐ· Պանգա, Շիրքէթ վէ ումումու սարրաֆիյէյէ այիտ օլան իլանաթըն պէհէր սըրասը
2 վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղշ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապըյլէ

Մէվատտը նաֆիայա տայիր մուպահասաթ մէճճանէն գապուլ օլունաճագը կիպի, տէրճ օլունմայան էվրագ, սահիպլէրինէ իատէ օլունմազ ։

1 ղրուշլուգ գայիմէ վէ 20 բարա բուլ

Խաարէխանէսի վէ մաթպաասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսքի Պապը Զափթիյէ սօգագը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր ։ — Ղազէթամըզ ումուրը իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէյի մէքաթիպ Մէսրոփ Ղազէթա Ճիկահրան Ճէվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունմալը կիպի, քեաֆֆէյի մէքեաթիպըն տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իլթիմաս իտէր ։

ԱՍԻԹԱՆԷ 23 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Գայմէնին մուվագգաթէն մուհաֆազայը իթիպարը իչին իթթիխազ օլունան թէտապիր քի եօնիւմիւզտէքի սալը կիւնիւնտէն պէտէն էտիլմիյէ տէօրթ պին լիրալըգ գայիմէ մուպայաասընտան իպարէթ տիր, փանգ Օսմանի իտարէ իլէ տախի ճիւմլէտէն մալիւմ օլմուշ տուր ։

Պու թէտպիր իլէ գայիմէնին իթիպարը նասըլ մուհաֆազա օլունաճագ, իւք խաթըրա կէլէն չէյ պու տուր ։ Ֆարզ իտէլիմ քի պու կիւն բիասատա լիրանըն ֆիատը գայիմէճէ տէօրթ եիւզ էլլի ղուրուշ տուր, վէ հէր տէօրթ եիւզ էլլի ղուրուշ կէօթիւրէնէ պանգա պիր լիրա վէրէճէք ։ Էյէր թէտպիրտէն հասըլ օլաճագ նէթիճէ պու օլսա, գայիմէնին իթիպարը մուհաֆազա օլունմուշ օլմազ, չիւնքի տէյիլ տէօրթ եիւզ էլլի, հաթա իւչ եիւզ էլլի վէ իքի եիւզ էլլի ղուրուշլուգ գայիմէյէ պիր լիրա վէրիլսէ, գայիմէնին իթիպարը մուհաֆազա օլունմուշ օլմազ ։

Պինաէն ալէյհ աշիքեար կէօրիւնիւր քի թէտպիրտէն մուրատ պու տէյիլ տիր · իմտի օլա օլսա, չու իքի չէյ օլապիլիր · եա օ տուր քի մուրատ լիրայը 450 տէն զիյատէյէ ֆըրլաթմամագ տըր, վէ պու տա չու արալըգ էտէն գայիմէյէ պիր նէվի իթիպար տիմէք օլուր, չիւնքի պէօյլէ պիր թէտպիր իթթիխազ օլունմասա, օլապիլիրտի քի գայիմէ 500է, 600է վէ տահա զիյատէյէ տէ ուչայապիլսին · եախօտ մուրատ տահա զիյատէ չու օլապիլիր քի, պանգա եա խազինէ բիաչաեա էտիլմիյէ 4,000 լիրա չըգարաճագընտան, թապիի տիր քի էհլը թամա նէ գատար ալ գայիմէ իլէ էտիլմիյէ չու 4,000 ալթընը էլէ կէչիրէպիլիր իսէ օնա չալըշըր · պու հալտէն վագտա գայիմէ իթիպար պուլմայա պաշլայապիլիր · Պունու տահա պիր աչըգ սիւրէթտէ թարիֆ իտէլիմ · պէհէր լիրասընը տէօրտէր եիւզ էլլիշէր ղշ. իլէ, գայիմէյի ալթունա թէպտիլ իթմէք լազըմ կէլսէ, հէր կիւն 18,000 եիւզլիւք գայիմէ սայմալը · էլինտէ գայիմէ օլանլար իսէ թապիի տիր քի չու 4,000 ալթընը 16,000, 14,000, 12,000, 10,000 եա 8,000 եիւզլիւք գայիմէ իլէ էլէ կէչիրմէյէ չալըշըրլար, վէ օլ վէճհիլէ ալթընը ալընճայատագ գայիմէյէ պիր գըյմէթ վէրմիշ կէր, վէ չիւնքի պու ալթըն հէր կիւն օրթայա չըգաճագ, հէր կիւն տէ գայիմէյի գըյմէթլի թութմագ լազըմ կէլէճէք · լաքին պու պէօյլէ օլսա տա, պունտան տա պաշգա պիր չէյ հասըլ օլուր ։

Էյէր գայիմէ գըյմէթ քէսպ իթմէյէ պաշլամալ տէօրթ եիւզ ղուրուշլուղունա պիր լիրա վէրիլէճէքսէ, պու եօլտա թալմինէն սէքիզ եիւզ կիւնտէ վէ իւչ պուչուգ միլյոն լիրա սարֆը իլէ թէտավիւլ գայիմէ օրթատան գալտըրըլապիլիր · լաքին գայիմէ գըյմէթ քէսպ իթմէյէ պաշլասա մը, օ վագըթ լիրայը տա արթըրմագ լազըմ կէլիր կիւնիւտէ, չէօյլէ քի, գայիմէ օ գատար գըյմէթ քէսպ իթսէ քի եիւզ էլլի ղուրուշլուղունա պիր լիրա վէրմէք լազըմ կէլսէ, օ վագըթ իքի պին պէշ եիւզ կիւն էտիլմիյէ տէօրթ պին լիրա էսապը ճէմմ օն միլյոն լիրա սայմագ լազըմ կէլիր ։

Պինաէն ալէյհ, էյէր մուրատ ալ լիրա իլէ չօգ գայիմէ գալտըրմագ իսէ, գայիմէ իթիպար պուլմամալը քի, պու պէօյլէ գապիլ օլապիլսին · չօգ մուրատ չօգ լիրա իլէ ալ գայիմէ գալտըրմագ իսէ, օ վագըթ չիւպհէսիզ գայիմէ իթիպար պուլուր · ֆագաթ խազինէ էլտէ սէքիզ սէնէ վէ հէր սէնէ պիր միլյոն իքի եիւզ պին լիրայը սարֆ իթմէյի կէօզլիւնէ ալմալը տըր · եանի չիմտիքի ալտա եիւզ պին լիրա թէքրիմիյէնէ սէքիզ սէնէ գատար տէվամ օլունմալը տըր ։

Հալ պու քի, պու թէտպիրէ մուվագգաթ տէնիյօր, քի պիր գաչ այ տէվամ օլունուր, սօղրա պաշգա պիր թէտպիր իլէ պիւթիւն գայիմէլէրին թէտավիւլտէն գալտըրըլաճաղընը իմա իտէր · պու սօն թէտպիր չիւպհէսիզ լիրայը գայիմէէ նիսպէթլէ տահա էքսիք պիր ֆիյաթըլա գալտըրմագ օլաճագ տըր · չիւնքի օ սօն թէտպիր իլէ տէ 450 ղուրուշլուգ գայիմէէ պիր լիրա վէրիլէրէք գալտըրըլաճագ իսէ, պու տա օ տէմէք տիր, օ տա պու · իմտի լազըմ կէլիր քի օ սօն թէտպիր 400, 300, եա 200 ղուրուշլուգ գայիմէէ պիրէր լիրա վէրէրէք գալտըրըլ, ֆագաթ օ վագըթ տա զիյատէ լիրա սայմագ լազըմ կէլէճէք տիր ։

Վագտա նէ գատար չօգ լիրա իլէ գայիմէ թէքմիլ օրթատան գալտըրըլապիլիր իսէ, գայիմէնէ տէ խազինէյէ տէ օ գատար պէօյլէ պիր իթիպար տըր · պու կիւնքի կիւն մէվճուտ 15 միլյոն գայմէյի 15 միլյոն լիրա սայըլարագ գալտըրըլսա, էլպէթթէ գայիմէյէ տէ խազինէյէ տէ տահա պէօյլէ պիր իթիպար տըր ։ Հալպուքի խազինէնին տէրտի սալթ գայիմէ օլսա պու պէօյլէ մէք ալէա օլուրտու · լաքին խազինէնին պաշըրտա տահա չօգ պէօյլէ տէրտլէր օլտուղունտան, վէ օլաճաղընտան, խազինէնին պու կիւնքի մէնաֆիի տուշիւնիւլիւրսէ, գայիմէ գըյմէթ քէսպ իթմէքլի քի, խազինէ օնու նէ գատար ալ լիրա սարֆըլէ գալտըրապիլիրսէ գալտըրըրսընէ ալտընըյի հալ վէ փագըթա կէլմիք քի, գայիմէյէ իթիպար վէրմէք խազինէյէ պիր խըզմէթ իթմէք օլաճագ, եախօտ էքսէրի լայիհէ մուհարրիրլէրի ահալիտէն պիր ֆէտաքեարլըգ տահա թալէպ իթմէքլէրինտէն, ասըլ ֆէտաքեարլըգ տա պու օլաճագ քի, գայիմէ գըյմէթ քէսպ իթմէսին տէ խազինէ ալ ալթընլա իմհա իթսին !!! Խալքըն սօնունտա հասըլ օլաճագ մուհասէնէթ պունու պիր տէրճէյէ մագուր իտէպիլիր ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս ·

Պու սապահ ալտըղըմըզ թէլէկրաֆլար ·

Ռօմա, 3 քեան· սանի · — Իթալի նամ ղազէթա, Գօնթ Գօրթինին Վիէննա գապինէթի նէզտինտէ իճրա իտէճէք պիր մէմուրիյէթի հայիզ պուլունտուղունու թէքզիպ իտէյօր ։

Բարիս, 3 · — Ֆրանսըզ հիւքիւմէթի, (Թէլէկրաֆըն մուգատտէմա իտարէ վէրմիշ օլտուղու էմլաք հատիսէնին տօլայը) Թունուզ պէյինտէն թարզիյէ, վէ պու հատիսէյէ գարշը պահանէյի պուլունան մէմուրինին ազլինի թալէպ իտէյօր ։ Ֆրանսա, իճրայի թահըգգըգաթա տաիր վագը օլան թալէպինտէ ըսրար իթմէքտէ տիր ։ Թունուզ պէյինին մուվաֆագաթ իտէճէյի մէմուլ տուր ։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Թագրիպան հաֆթայի էնտէն Խանիայի տէվլէթի Ալիյէտէն քեաղըտ ըրսալը օլարագ Թէքտիրէ, Պապը Ալի վէ Բուսիա սէֆիրի միթամէնէսինտէ գարարը գալըպ վէրիլմիշ տիր ։

— Քէնչչէնպիհ կիւնիւ ումում միւֆթիրանըն հուզուրը չահանէյէ գապուլու րէսմինտէն սօնրա, Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա սէֆիրլէրի այրուճա գապուլ օլունուպ, հաքգըլարընտա իլթիֆաթը մախսուսէ իպրազ օլունմուշ տուր ։

— Լօնտրա սէֆիրի օլուպ, պիր վագըթտան պէրու Ցէրպատէ մատլում օլան Միւզիւրիւս բաշա հազրէթլէրի, տուն Էվրօբայա միւթէվէճճիհէն չէհրիմիզտէն հարէքէթ իթմիշ տիր ։

— Բարիս սէֆարէթի սէնիյէսի միւսթէշարը ղընա, կիրիտէն ավտէթ իտէն Նիգօլաքի բաշանըն թայինի պուլունուլաճաղը մէամուլ տուր ։

— Եունան Թայմիսի հուտուտ գօմիսիօնու Աթինատա իճթիմա իթմէսինէ պու տէֆա գարար վէրիլմիշ տիր ։

Պիրինճի գօմիսէր Ղազի Մուխթար բաշա հազրէթլէրինէ վիրիլէն թալիմաթ իլէ Թայիհ օլունան խաթթը աքէրինին նէրէլէրտէն կէչտիյի, խարիթատէն քիմսէյէ մալիւմ օլմամըշ տըր ։

—Շգօտրա վալիսիյէ Էրքեանը վիլայէթ, վէ Բօտկօրիչա գօմիսէրի Քեամիլ բաշա հազրէթլէրի իլէ, 2 նճի գօմիսէր, Մէքքէ բաջիլէրինտէն Շէվգի էֆէնտի, եա պու ազշամ վէ եախօտ եարըն սաբահ, մախսուսէն Թային գըլընան վաբօրլա, մահալլի մէմուրիյէթլէրինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէճէք տիրլէր ։

—Շէհիր էմանէթի, 27 փուրունուն ունլարը Թարաֆը հիւքիւմէթտէն վէրիլմէսինէ, վէ պու փուրունլարըն չըգարաճագլարը էթմէյին թանէթը նէզարէթի հիւքիւմէթտէ սաթըլըլմասընա գարար վէրմիշ տիր ։

—Աճէմլէր պու կիճէ (մուհարրէմ 10), վէրալէտ վագըասընա տաիր օլան սէնէվի այինլէրինի, Սթամպօլտա իչք մուխթարը սըրբէթտէ իճրա իթմիշ տիրլէր ։ Այա, Ջէմալէրլի Թաշ գուրպինտէ վագի Վէզիր խանընտան հարէքէթ իտուպ, վալիտէ խանընտա կիթմէք իւզրէ Թըրամվէյ եօլունտան կէլմիշ տիր ։ Պէյազ էլպիսէլի վէ էլլէրինտէ գըլըճլար պուլունան Աճէմլէրին իքի խաթթը, քեօթիւրիւլէրի գան իլէ միւլէմմա օլմուշ ատէմլէր, պու տէֆա տախի կէօրիւլմիւշ տիր ։ Զապթիյէ Թարաֆընտան վագը օլան հիմմէթ իւզէրինէ, պու ալայտա միւճիպի թէէսսիւֆ պիր նէվ հատիսէ զուհուր իթմէմիշ տիր ։

—Պէտրլեան բաշա զատէլէր վէ պաշգա բէօնտէրլէրի օլան էչգըեա հաղգըլարընտա իքիճի տէֆա օլմագ իւզրէ ափվը ումումի իլան գըլընմըշ իսէ տէ, պունլար ֆիրար իթմիշ օլտուգլարը հալտէ, հէնուզ հիւքիւմէթի սէնիյէյէ տէսլիմ օլմամըշ տիրլէր ։ ԱԶԳԱՅԻՆ գըզըլըգտա միւնտէրիճ պիր գըթա միւհիմ թէլէկրաֆ, էշգըյայի մէրգումէնին Էրմէնի ահալիսինէ վագը օլան զուլմլարընը խապէր վիրմէքտէ տիր ։

—Քէնտիրին ֆըրգանընտա մէվճի, Թէրսանէի ամիրէնին հալամ եարըմագտա օլան ֆըրգըտասը 2 հաֆթատան պէրու Թամիրի իչիւն կէլմիշ տիր ։

—Գարատաղ բրէնսի Ալսիմրիւս իմբէրաթօրունա մահրէմանէ պիր մէքթուպ եազմըշ օլտուղու միւնտէրիճ տուր ։ Զաննը օլունտուղունա կէօրէ, պու մէքթուպտա, Բօտկօրիչա մէսէլէսինէ տաիր Ալսմրիւս մէսաիսինի տալէպ իտէրէք, Ալպանիալըլար իլէ Գարատաղլըլար պէյնինտէ միւնասէպէթ տէվամ իթմէքտէ օլտուղունտան Ալպանիալըլարըն Բօտկօրիչայի Թէսլիմ իթմէյէճէքլէրինտէն պահս իտէր ։

— Իսքէնտէրիյէտէ Նամ վաբօրը հիւքիւմէթի իւրէնէպէտէ մատլում չէթիւրապիւ հարէքէթի Թավսիֆ օլան Ս․․․ վաբօրը հիւքիւմէթի կէլէճէք մարթ ալթընճը գատար իքմալ վէ թէճհիզ օլունմագ իւզրէ, Թէրսանէի ամիրէտէ քէմալը գէրմիյէթլէ թամիր վէ թէզհին իտիլմէքտէ պուլունմուշ տուր ։

— Րէշիտ վէ Ապտի վէ Իզրէֆ բաշալար հազրէթլէրի սայիր իմէրայի ասքէրիյէի միւհիմ իգամէթլէրի օլան Բաստօս իզամէ միւտիր սէր ատէրի հազրէթլէրի Սէրասքէրի գայիմմագամ իզզէթլիւ խամիլէ պէյ, իքմալը մէմուրիյէթ իլէթիքինտէն, տունքի կիւն կէլէն Լօյտ գումբանեասը վաբօրույլա Ցէրպատէթէ ավտէթ իթմիշ տիր ։

— Իչպու չարշէմպէհ վէ բէնչէմպէհ կիճէլէրի, Ֆէրիտուն ճատտէսինտէ ղարիպ պիր վուգու ահվալ օլմուշ տուր ։ Շէօյլէ քի բէնչշէմպէհ սապահըը սաաթ 11 րագգամէլէրինտէ, ճատտէի մէզքիւրէտէ վագի Նէ 32 Մ․․․ Ծ․․․ Նամ Էրմէնի խանէյի գուրպինտէ, պիր սիրի արգասընտա իւչ տէօրթ էլ ըրըվօլվէր աթըլմագլա, օլ ճիւար ահալիսի, պիր չէյտէն խապէրի օլմայարագ, պունուն սէպէպինի անլամագ իչիւն պէգճինին վիրուտինէ միւնթաղըր օլուրլար, վէ օլ արալըգ պէգճի իւմթէ կէլտիյին, վագը օլան խըթըղաճէճվալէն, օլ Թարաֆտան 4 նէֆէր խըրըզը գաչմագտա օլուպ, պէգճի իլէ զապթիյէլէր պունլարը Թագիպ իթմէքտէ իքէն, խըրըզլարըն ալթըչ իթմիշ օլտուգլարը, վէ էշէրինտէն պիրիսի Թէքվըր իտիլտիյինի պէյան իտէր ։

Իրթէսի կիճէ, եինէ խանէի մէզքիւր ճիվարընտա 3-4 էլ ըրըվօլվէր աթըլմագլա, միւմայիլէյհ Մ․․․ Ծ․․․, էֆէնտի, եաթագընտա եաթմագտա իքէն եիւզինէ Թօբրագ աթօրիլմէքտէ օլտուղունու կէօրիւպ, օյանարագ տէօրթ Թարաֆա պագընըրսա, պաշընըն իւզէրինտէ տիվարըն պիր գուրչունլա տէլինմիշ, վէ գուրչունուն Թավանը տա տէլիփ, Թօբրագ օրատան տէօքիւլմիւշ օլտուղունու կէօրիւր ։

Աճապա եինէ պէքճինին քէյֆիյէթի սիւալ իթտիքտէ պու խըրըզը Թագիպ օլունտուղունու, վէ խանէ վէ պիր տէ եանընտաքի խանէյէ իւզէրինէ գուրչունլարը, խըրըզլարա մուգապէլէ օլմագ իւզրէ, զապթիյէլէրին աթտըղը գուրչուն օլտուղունու պէյան իտէր, վէ ֆիլվագը հագըգաթը հալ եօլէ Թաաղիգ օլունուր ։

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ՄԱԼԻՅԷՄԻԶ

Պու հաֆթա տա խիւլասայը անհվալը բօլիթիգիյէ եազմամըզ գաապիլ օլամայաճագ, չիւնքի էվրօբա բօլիթիգասընտա հալա պիր տուրկունլուգ կէօրիւնիյօր իսէ տէ, անապ եօրթու կիւնլէրինին Թաթիլլինտէ"ն հասըլ օլան պիր տուրկունլուգ մու տուր, եօգսա պիր վաբօր, ֆէ-րէէ- կիտէր իքէն պիր եէրէ չարբաճաղը կէօրիւլիւպ տէ հէմէն կէրիյէ աըլնմասը լազըմ կէլտիքտէ, պիրտէն պիրէ Բէրէ-Բէրէ խուլէմէյէպ, էվվէլ էտիտէ պիր -Բըբէր իթմէսի լազըմ կէլտիյի կիպի, չու տուրկունլուգտա կէրի տէօնիւշ իչիւն բօլիթիգաճա պիր «Բըբէր» տէվրի մի տիր, Էւրօբանըն չիմտիքի հալինտէ հէր չէյ գապիլ օլտուղունտան, նէ՛ պիրինէ հէ, նէ՛ տէ օ պիրինէ եօգ տէնէմէզ իսէ տէ, Պիզիմ տէ չիմտի էօյլէ պիր վագթըմըզ տըր քի, բօլիթիգանըն հէր նէ ակրէճէ էհէմմիյէթի օլսա, ումուրու մալիյէմիզին հասըլ իթտիյի միւշքիլաթ մուվաճէհէսինտէ, տէրէճէյը սանիյէյէ ինթիգալ իտէպիլիր։

Մալիյէ մասասըինտէ սէօյլէյէճէյիմիզ չէյլէր հէր նէ տէրէճէ վէհմնաք իսէ տէ, սէօյլէմէմէյիմիզ հալտէ պիր եանկըն տըր դուհուր իթմիշ վէ եանմայօր օլուպ, պէքճինին մահալլէ մահալլէ տօլաշըպ տա, եանկըն վար պաղըրմամասընտան նէ՛ հասըլ օլուր, եախօտ աէվի, գըզըլթըսը, չամաթասը հէր թէրաֆտան կէօրիւլիւպ վէ իշիթիլիպ, եանկըն վար պաղըրմամագըա եանկըն եօգ, եախօտ պասըրմ՞ մը զանն օլունուր. պինաէն ալէյհ մաաէմ քի եանկըն վար, յպիզիմ տէ եանկըն վար տէմէմիզ պիր գապահաթ օլմայըպ, պէլքիմ տէ պիր աղ տա տիրայէթ տիր։

Չիւնքի պազը եանկընլարտա պիր չէյ եօգ, պիր չէյ եօգ, եանկըն ուզագտա տըր, պուրալարա պիր զարարը եօգ տէյէրէք օրթայա տիւշիւպ վէ խալգը զաֆլէթտէ պըրագըպ, էվինին տէ էշեասընըն տա պէրապէր եանմասընա սէպէպ օլանլար տա կէօրիւլմիւշ տիւր.

Իմտի մալիյէմիզէ եանկըն տա վար, պիր չէյ տէ վար, լաքին պունու տէմէքլէ միւբալաղըմըզ ուղուրսուզլուգ տէյլալը օլմագ տէյիլ տիր, իլլա եանկընըն չապուգ սէօնտիւրիլր ճինստէն օլտուղունու ֆէհմ իթտիրմիգտէն, խալգա պիր զարէթ վէրիպ պիր ան էվվէլ պասըրըլմասընա հէր քէսին էլինտէն կէլէն զայրէթի տիրիզ իթմէսի իչիւն պիր թէշվիգտէն իպարէթ տիր.

Զօգտան պէրու ումուրու մալիյէմիզ, ճիւմլէճէ մալիւմ օլան Նաբօլիտէքի վէսուվ նամ եանար տաղա պէնզէր, քի պազը եանար պազը սէօնէր, պազը չօգ եանար պազը աղ, պազը զէլզէլէ տէ հասըլ իտէր, պազը տա իթմէզ։

Ցաղ եանմաղ օլտու մու, տաղըն իւսթիւնէ չըգանլար կէզէնլէր չօղալըր. տաղըն եիւզիւ զայէթ միւնպիթ, հավասը վէ միւֆէրրիհ օլտուղունտան, պունտան ալա եէ՞ր մի օլուր տէյի եավաշ եավաշ եէրլէշէնլէր օլուր, պաղլար, պաղչէլէր, քէօշքլէր, չալէլէր եաբանլար օլուր, չիւնքի տաղըն ալթընտա մէսթուր օլան աթէշ, պու տէֆա մուէպպէտէն սէօյիւնմիւ վէ պիր տահա եանմայաճագ զանն օլունուր. պիր տէ նակէհան տաղ թէքրար ալէվլէնմի տէ, բօմպա, լավա, քիւլ վէ աթէշ սաչմայա պաշլատը մը, գաչան գաչանա օլուր, պաղ, պաղչէ, քէօշք, չալէ հէպ խարապ օլուր, չիւնքի արգասընա պազան պիլէ օլմազ։

Գաչ պին սէնէտէն պէրու վէսուվ տաղը պու հալտէ օլուպ, պունտան 1800 սէնէ ագտէմ, պու եանար տաղըն էթէյինտէ քիւլլէրի ալթընա կէօմիւլէն պիր շէհրին էվլէրի, սօգագլարը, եիւզ սէնէտէն պէրու բէյտէրբէյ մէյտանա չըգարըլտըղը հալտէ, հալա տաղըն աթէշ բիւսքիւրէն աղզընըն եագընլարընտա պաղլէր, պաղչէլէր վէ չալէ վէ քէօշքլէր տէ վար տըր տէնիյօր։

Լաքին Պիզիմ մալիյէմիզ պու եանար տաղա պէնզէտիլի տէյիլ օ գատար պին սէնէ, իլլա օ գատար եիւզ սէնէ պիլէ եօգ տուր վէ պէլքիմ պիր եիւզ սէնէ պիլէ եօգ տուր։

Ցագաթ պու գատար քիւչիւք պիր վագթտա տա, մալիյէմիզ պիր գաչ տէֆա ալէվլէնտի վէ պիր գաչ տէֆա սէօյիւնտիւ. պիր գաչ տէֆա պիր տահա թութուշամազ զաննը իլէ, եախօտ թէմինաթը իլէ պաղլար պաղչէլէր եաբըլտը վէ պիր գաչ տէֆա խարապ թիւրապ օլտու, հէմ հէր սէօնիւպ տէ թէքրար եանտըգճա սօղրաքինին խասարաթը էվվէլքինտէն զիատէ օլտուղու տա կէօրիւլտիւ. հէլէ պու տէֆաքի ալէվլէնմէսինին միսլի նամէսպուգ պիր չէյ օլտուղու հէր քէսին կէօզիւ էօնիւնտէ օլտուղունտան, թարիֆէ պիլէ հաճէթ տէյիլ տիր։

Շիմտի օզույանըլըրըմըզա էօյլէ կէլիր քի, եինէ մահուտ գայիմէ պէլիյէսինտէն պահս իտէճէյիզ, օ իսէ պիր չէյ տէյիլ տիր. չիւնքի օ ասըլ տաղըն ալթընտա եանան պէօյիւք աթէշին ինճէ պիր տիւմանը կիպի տիր. օնու պիր միւսավի բիւզկեար տաղըթըր տա, պիր աղ սու սէօնտիւրիւր տէ, պասթըրըր տա. մաամաէ տաղըն ալթընտաքի եանան պէօյիւք աթէշի սէօյիւնտիւրմէքտէ տիր. վէ վագտա տիւշիւնիւլիւմիւզ հալտէ քի պիր գաչ եիւզ միլեօն լիրա տույունամը խարիճիյէ վէ տախիլիյէ վէ պիր էլլի միլեօն լիրա գատար տույունամը զայըը մունթազամա, պիր օ գատար հալպ թազմինաթը վէ իլէրիսի իչիւն պիր օ գատար տա իսթիգրազ իհթիյաճը իւզէրինէ պուլունտուղումուզ հալտէ, նիհայէթ պիր գաչ միլեօն լիրա իլէ սէօնէր մահվ օլուր գայիմէ պէլիյէսի նէ՛ գատար քիւչիւք չէյ գալըր, հէր քէս պունու բէք գօլայ քէչէ իտէպիլիր. իմտի մաաէմ չիմտի կէօզէ կէօրիւնմէյիպ լաքին էրքէն եա կէճ ալէվլէնէճէք օլան ասըլ պէօյիւք մալիյէ եանկընընտա տըր քի, օնա գըյասէ գայիմէ պիր գըզըլճըմ միւշապէհէսինտէ տիր։

Իմտի ֆարզ իտէլիմ քի, պու կիւնքի կիւն լա ազալ պիր իւչ եիւզ միլեօն լիրալըգ տախիլի խարիճի տույունամ սըգլէթի ալթընտայըզ. իսթէրսէ պու իւչ եիւզ միլեօն լիրա չօգ լարըըն կէօզիւնէ միւպալաղա կէօրիւնսիւն, պազըլարընըն տա զիհնինէ տէհշէթ կէթիրսին, նէ՛ զարարը վար. տահա աղ ըմըշ. տահա էյի եա. չօգ սէօյլէյէլիմ տէ աղ չըգսըն, օնտա պէլքի եօգ. իլլա աղ սէօյլէր տէ չօգ չըգարսա եինէ չաշըրըրըզ։

Իմտի, հասըլ քի տէտիք, ֆարզ իտէլիմ քի պու կիւնքի կիւն լա ազալ պիր իւչ եիւզ միլեօն լիրալըգ պիր սըգլէթ ալթընտա պուլունմուշ օլալըմ. վագտա իւք պագըշտա պու ճէսամէթտէ պիր մէպլաղ չիւպհէսիզ գիհնլէրէ հայրէթ կէթիրիր, լաքին տիւշիւնտիւրմիւզ կիպի քի, պունու էօտէմէյէճէյիզ, վէ Պիզտէն իսթէնէն տէ պունուն էօտէնմէսի տէյիլ տիր, վէ իսթէնէն տէ, օթուզ, էլլի, եա եիւզ սէնէտէ տէ էօտէյէպիլիրիզ, գալըրսէ օ տէրէճէ պիր ֆէրահլըգ կէլէպիլիր քի ատամա ինանմագ կէլմէզ. լաքին հագիգէթը հալտէ պու տուր. Պիզտէն իսթէնէն, եախօտ Պիզիմ ասըլ պօրճլու օլտուղումուզ պու բարա տէյիլ, իլլա պու բարանըն ֆայիզի տիր։

Ֆարզ իտէլիմ քի, պու բարայա սէնէ պէ սէնէ օն պէշ միլեօն լիրա ֆայիզ վիրմէմիզ լազըմ կէլէճէք. չիմտիքի հալիմիզտէ պուտա զինհէրէ տէհշէթ կէթիրէճէք տէրէճէտէ պիր մէպլաղ տըր. լաքին միւլքիւմիւզին միլեարլար իլէ լիրա գըյմէթինի, վէ օնա կէօրէ հասըլաթը վէ վարիտաթը օլաճաղընը տէրիւտէրը իթտիյիմիզ հալտէ, սէնէվի պու օն պէշ միլեօն լիրա տա, բէք քիւչիւք պիր չէյ գալըր. Միւլքիւմիւզին աղ վագթտա գըըգ էլլի միլեօն լիրա սէնէվի վարիտաթ վէրէպիլիր օլտուղու օ գատար չիւպհէսիզ տիր քի, միւլքիւմիւզտէն հէմ միւսաթթա հէմ մահսուլճա օն գաթ աշաղը օլան սատիր միւլքլէրտէն պունտան զիատէ վարիտաթ հասըլ իտէն ագալլը օն պէշ նիսպէթ, պաշգա միւլքլէրի նիւմունէ կէօստէրէպիլիրիզ, օնլարա գըյասէն Պիզիմ միւլքիւմիւզ եիւզ եիւզ էլլի միլեօն լիրա վարիտաթ տախի վիրէպիլիր, վէ կիւն օլուպ վիրէճէք տիր տէ։

Լաքին նասըլ քի մալիւմ տիւր, պու տա պու կիւն եարըն, եախօտ պու սէնէ կէլէճէք սէնէ օլուր չէյլէրտէն տէյիլ տիր. ամմա եաւաշ վէ վէսայիլինէ թէշէպպիւս օլունտուղու հալտէ տէ, պիր պաշլանկըճ տա օլապիլիր, վէ սէնէ պէ սէնէ մահսուլ տա վարիտաթ տա հէր չէյ տէ թաբագըը պուլապիլիր, պունտա չիւպհէսիզիմ, իմտի Թախմինի աճիզանէմիզէ գալըր իսէ Պիզիմ չէքէճէյիմիզ պէօյիւք սըգլէթին էն աղը պէշ վէ էն չօղու պիր օն սէնէ միւտտէթին իպարէթ տիր. վէ պու պէշ օն սէնէ սիր Պիզիմ իչիւն մէյտանտա օլան ասըլ հաեաթ վէ մէմաթ մէսէլէսի. չիւնքի պու պէշ եա օն սէնէտէ, լազըմ կէլէն թէքրագգըյաթը էլէ կէթիրէմէզսէք, տէյիլ քի եինէ պէշ պիր հալտէ օլուրուզ գալապիլիրիզ, իլլա պիւսպիւթիւն պաթար պիթէրիզ, վէ պաթմագ լազըմ կէլիրսէ օ վագթ պիզէ հէր սէնէ տահա զիատէ մահսուլ էտ-մալ օ մանա իլէ, իմտի չու էօնիւմիւզտէքի պէշ օն սէնէնին Պիզիմ իչիւն նէ պէօյիւք գըյմէթի օլաճագ, իլք էվվէլ պունու աղնամագ լազըմ կէլիր։

Շիմտի ասըլ տէրտի պու վէճհ իլէ մէյտանա գօյտուգ իսէ տէ, միւբաատ աճիզանէմիզ, տէրէճէյի նիհայէթ միւզայէտաէ պուլունան պիր միւլքիւ մամուր իթմէք իմտիճի տէ պէրապէր թաղըմ իթմէք տէյիլ տիր. Պու իմ իսթէքիրսէ սայըր իմճէր կիպի միւքէմմէլէրտէ տէ թահսիլ օլունապիլիր, իւթէնիլիրսէ խարիճտէն մուալլիմէր կէթիրտիլիպ, օնլարըն իլմինտէն միւսթէֆիտ օլունապիլիր. իւթէնիլիր իսէ քէնտի միւլքիւմիզտէ օլան էհլի իրֆանլընա տա միւրաաճաաթ օլունապիլիր, միւրաասը աճիզանէմիզ պունլարըն հիչ պիրի տէյիլ տիր.

Իլլա չու տուր քի, հէրքէս աղնասըն քի Պիզիմ հալիմիզտէ օլան պիր միւլք աչալիսինին հէր ֆէրտի, արթըգ պիր սագիզէ պօշ տուրմայըպ չալըշմայա մէճպուր տուր, հէմ տէ հայաթըը վարլըղըը մուհաֆազա իթմէք իգթիզասընտան հասըլ օլան պիր մէճպուրիյէթլէ մէճպուր տուր.

Պօրճումուզ իւչ եիւզ միլեօն լիրա վէ ահալիմիզ օթուզ միլեօն նուֆուս իսէ, հէր ֆէրտ օն լիրա պօրճ ալթընտա տըր տէմէք տիր. ահալիմիզ պունուն նըսֆը իսէ, եիրմի լիրա.

Պօրճումուզու վէրմէք լազըմ կէլմէյիպ, եալընըզ ֆայիզինի վէրմէք լազըմ կէլէճէքտէ, եինէ հէր ֆէրտ եարըմ եա պիր լիրա պօրճ ալթընտա տէմէք տիր. էյէր հէր ֆէրտ, քէնտի սէնէվի մէսարիֆաթը զարուրիյէսինտէն ֆազլա օլարագ, եա պիր քէրրէ օն եիրմի լիրա, եա սէնէտէ եարըմ եա պիր լիրա գազանմազսա, եախօտ գազանամազ օլուր եա խուտ իսէ, մալիյէ միւզայէգասընտան իլէ էպէտ իչլէրս օլաճաղըմըզ եօգ տուր. վէ չիւնքի պէօյլէ նազարիյաթլա սէօյլէնիլմիշի կիպի գապիլ տէյիլ տիր քի պիր միւլքտէ հէր ֆէրտ օնար եա պիրէր լիրա գազանըըն, վէ բաթաքիլըքթիգտէ մալիմ օլտուղու վէճհ իլէ, միլէթլէրին չիմտիքի հէյէթը իճթիմաիէսինտէ հէր ահալի իւչէ Թագսիմ օլունուպ, պիր Թագըմը հիչ պիր բարա գազանմայան տըր, վէ պիր Թագըմը տա պիր չէյ գազանմամազտան մաատա պաշգասընըն գազանճընը եէնէն եա սարֆ իտէն տիր, վէ նիհայէթ չալըշըպ չապալայըպ վէ գազանըպ տիւկէր էքլի սընֆը պէսլէյէն եալընըզ պիր իւչիւնճիւ գըսըմ տըր. հագգ տըր քի պիր միւլքտէ հէր բայէթ, հէր միւրվէթ հէր հիմայէ օ իւչիւնճիւ սընֆա տա այիտ օլուն, վէ ահալինի սէօյլէնէճէք, խալինէնէ այտա պէշ եիւզ զուրուշ վէրիրի վէրէն պիր ֆէրտ խալնըզտէն պէշ եիւզ զուրուշ մաաշ ալան պիր մէմուրտան չօգ մութէպէր թուլունմագը տըր. վէ պու տուր իշտէ միւլքէրէ մամուրիյէթ գազանտըրան աչաճագ իւք անահթար.

Ֆարզ տէյիլ տիր պու մահալտէ թարիֆ իթմէնէ քի, պու իւչիւնճիւ սընֆ հագգընտա թալէպ օլունան բայէթ, միւրվէթ, վէ հիմայէթ հէր տէվլէթճէ մէմուրինհազգընտա ճարի օլան թէմէյյիւզաթը րէսմիյէնին մահվը տըր. հաչա. մէմուրինին թէմէյյիւզաթը տա, միւլք իւ միլլէթէ օլան եա օլմասը մէմուր օլունան խըրտըմաթը սահիհէլէրինին պիր միւքաֆաթը լազըմէ վէ մուհիգգէսի տիր. օնլարըն հիւսնիւ խըզմէթի տէ, պիր միւլքէ պիր մահսուլ, պիր վարիտաթ նէվինտէն տիր. ֆագաթ օնլարըն հէր պիրի պիրէր նէզարէթը մախսուս ալթընտա տըր, վէ հէր պիրինին իթթիհագ ագընը թագտիր իտէնի կէօզլէր տէ վար տըր. պիզիմ օ իւչիւնճիւ սընֆա արասըլըղըմըզ հիւքմէթ, րայէթ վէ հիմայէթ պաշգա տըր.

Պունլարա օլաճագ րայէթ, պունլարը հէր նէվի մէզալիմ վէ թաատիլաթտան վիգայէ իթմէք տիր, վէ պու մէզալիմ վէ թաատիլաթ տէյիլտիր տէ, եալընըզ մէյտանտա վէ ալէմին կէօզիւ էօնիւնտէ օլանլար տա տէյիլ տիր. Թօբտան սէօյլէմէք իչիւն չու գատար տէրիզ քի, պիր ատամ չալըշմայը կէօզիւնէ ալըպ տա, պիր միւլքտէ չալըշըպ բարա գազանմազ օլտու մու, օնա տօղրուտան եա տօլայըտան մանի օլաճագ հէր նէ սէպէպ վար իսէ ճիւմլէսի տէ օ ատամ հագգընտա պիր բայէթսիզլիք, միւրվէթսիզլիք վէ հիմայէթսիզլիք տիր, պաշգա տըր, էյէր սէպէպ քէնտինտէ իսէ.

Տիւքէր պիր Թաժիրէ տախի, չէօյլէ սէօյլէյէպիլիրիզ քի, մամուրիյէթի արզու իտէն վէ մամուրիյէթէ գաթէմ պասան պիր միւլքտէ հէր քէս հիւրր վէ սէրպէսթ օլմալը տըր չալըշմայա եա չալըշապիլմէյէ.

Ամմա տէնէճէք քի, Պիզտէ պու հիւրրիյէթ պու սէրպէսթիյէթ եօ՞գ մու. հիչ չէքինմէյիզ տիմէյէ քի, եօգ տուր. վէ պունուն էնքիւչիւք իսպաթը տա չու տուր քի, էճնէպիլէր Պիզիմ քէնտի ահալիմիզտէն սէրպէսթ տիր չալըշմայա վէ բարա գազանմայա վէ օնլարա օլան միւսաատէլէր հէր նասըլ իսէ Պիզիմքիլէրէ օլմայօր. վէ պունու հէր օգույան նէ տիմէք իսթէտիյիմիզի բէք ալա աղնայապիլիր. լաքին էսասը մանիասան օլան եալընըզ չու տէյիլ տիր քի, պունուն իւզէրինէ բարար իտէլիմ տուրալըմ, պունուն սահա պին տիւրլիւսի վար քի պիրէր պիրէր Թարիֆ իթմէք մու հալ գապիլինտէն տիր.

Սէքէսիթրօ եախօտ հաճզ նիզամընտա պու պապտէ բէք պէօյիւք իպրէթ ալաճագ բէք կիւզէլ պիր գայիտէ վար, պիր մէտեօնունուն հէր մալի սէքէսիթրօ օլունապիլիր, լաքին չալըշըպ չապալայըպ տա բարա գազանաճաղը ալաթ վէ էտէվաթը սէքէսիթրօ օլունամազ. մէսէլա, պիր պօրճլու տիւրկէրին էվի էշեասը սէքէսիթրօ օլունապիլիր, լաքին քէսէրի, տէսթէրէսի, պուրկուսու վէ րէնտէսի սէքէսիթրօ օլունամազ. պիր թէրզինին տէ իյնէսի, էնտազէսի իւթիւսիւ, մագասը, քէզլիք։

Լաքին հէր չալըշմագ, հէր բարա գազանմագ, ալաթը մաաէյյէն իլէ օլմայըպ, պէտէնի եա ազլը իլէ, էլի իլէ իլմի իլէ գայէմի իլէ չալըշաճագ վէ բարա գազանաճագ բէք չօգ ինսան իշլէրի տէ պուլունտուղունտան, պունլարըն իսթիփատէսինէ մանի օլաճագ հէր նէ եապալ վէ վէսայիլ վար իսէ պունլարըն ճիւմլէսի տէ, մէզքիւր սէքէսիթրօ նիզամընըն եամ իթտիյի ալաթ սէքէսիթրօսունուն պիր այնը տըր, եանի ահալինին քէսպ իւ քեարընէ մանի օլաճագ վասըթալար տըր։

Մէսէլա եօլլարտա օլան էմնիեէթսիզլիքտէն տօլայը, եօլա կիտէմէմէք, պինէր իլէ քեարքիզար ատամլարըն չալըշմասընա, քեարընա վէ մուճիպինէճէ գազանճընա մանի օլապիլիր. պիր հիւքիւմէթ պունա տըգգաթ իթմէզ իսէ, պունտան հասըլ օլան մագսըրըթ տէյիլ քի պիր գաչ հարամինին ճէզասըզ գալմասը, եախօտ պիր գաչ եօլճունուն գազայա ուղրամասը տըր, իլլա պինլէր իլէ ատամըն իշտէն կիւճտէն գալմասը, վէ նէ քէնտինէ վէ նէ միւլքէ եա խայիրլէ պիր վարիտաթ հասըլ իտէմէսի տիր.

Ալհալը հաճզաթտան պիրինին հիւքիւմէթէ իչի տիւշիւրքտէ, պըյըր եըլլար իլէ պագըլմայըպ տա սիւրիւնճէմէտէ պըրագըլը

մը, օ աստմա օլանտգ զարար եալընըզ օ իչ օլմայըպ, սայըր պիր չօգ իշլէր եուզլունտէն պաշգա զարարլար կէօրմէսի տիր քի, նիհայէթ միւլքիւ տէ միրիյի տէ օ աստմըն քեար իւ քիսպինտէն հասըլ իտէճէկի վարիտաթտան մահրում իտէպիլիր. վէ քեար իւ քիսպի ահալիյէ պու մագուլէ եապապը մանիա հայլուլէթի չօղալտըղճա, վէ պինըլէր իլէ, եիւզ պինըլէր իլէ սայըլտըղճա, մաթլուպ օլունան մամուրիյէթը միւլք հիչ պիր վէճհ իլէ հասըլ օլամազ: Նասըլ քի պիր պաղչէտէն մահսուլ ալաճագ պիր պաղչէվան, էն քիւչիւք մահսուլունուն սէրբիլէմէմէսինի տէ քէնտինէ պիր զարար սայար, պէօյլէ տէ, պիր միւտիրի ումուրը ահալի օլան հիւքիւմէթ, էն էտնա թէպաասընըն տա չալըշըպ չապալայըպ բարա գազանամամասընը տա հիւքիւմէթէ պիր զարար սայմալը տըր. վէ պու սէպէպտէն նաշը, խալգըն սէրպէսթ սէրպէսթ չալըշմասը իչիւն հէր նէվի թէսհիլաթ վէ մուավէնէթի ատիբ իթմէմէլի տիր: Պու տուր իշլէթ իւչիւնճիւ գըսմը տա լազըմ կէլէն բայէթ, միւրվէթ վէ հիմայէ տէտպիրիմիզ ֆէրայիզ.

Ց. ՎԱՐԴԱՆ

ՄԷՔՍԻԱԹԻԿ

ԻԶՄԻՏ

Էմնիյէթի ումումիյէ. — Զէյթունլըր.

Իզմիտ մուխպիրիմիզտէն ալտըղըմըզ պիր մէքթուպուն աթիտէքի ֆըգրալարընը այնէն իտէրիզ.

18/30 քեանուն էվվէլ, 1879.

Կէչէնտէ Արմաշ եօլունտա Պազչէճիկ էհալիսինտէն պէշ նէֆէր Փագըր եուքճիլէր եուզէրինէ Զէյքէօ հայտուտլարը Թարաֆընտան պիլ հիւճում, էսնայի միւսատէմէտէ Գրիգոր նամ ճէսուր տէլիգանլըընը տախի գուրշունլէրլէ եարէլէնմիշ օլտուղու հալտէ, միւթէէսսիրէն վէֆաթ էյլէտիյինի եազմըշ իտիմ: Մէսմուաթա նազարէն, պէքը օլունան վահշիյէթ վէ միւսատէմէ արասընտա, մէրհում հայտուտլար սէրկէրտէլէրի մէչհուլլարընտան իքի նէֆէրին տախի իթլէֆ օլունմալէրի, ճիվար Զէրքէսլէրին ճէնապլարընա տոգունմուշ օլմալը, թազըմ թազըմ աթլը վէ բիւր սիլահ օլարագ իզմիտ ճիվարընա թէգարրուպ իլէմէքտէ, վէ պուլատուգլարը Պազչէճիկ էհալիսինտէն ինթիգամ ալմագ էֆքեարընտա պուլունտուգլարը միւթէվաթիր օլմազլը, պու հալտէն էհալի մէրգումէյէ խօվֆ ու ֆիւթուր կէլիպ, բէյ տէր բէյ Պազչէճիյէ թօբլանմագտա, վէ պու սէպէպտէն հիչ պիրինին թաշրալարա կիտտուպ տէ իչ իլէ մէշղուլ օլմատըգլարը, տօղրուսու չաեանը թէէսսիւֆ տիւր. զիրա գարյէյի մէզքիւրէտէ 6—7,000 նուֆուսու ճամի միլլէթտաշլարըմըզըն պէյլէ տէհշէթէ տիւչար օլմասը, զաթէն մէզլումը լա չէյ մագամընտա օլուպ, զախիրէճէ ճիվար գազալէրէ միւհթաճ օլտուգլարընտան, իւէրուտէ հալը բէրիշանի վէ զարուրէթլէրինի մուճիպ օլաճաղը տէրքեար տըր: Ալլահ վէրէ տէ պու պիր սահիհ չայիա օլմայուպ, էվհամ նէվինտէն օլսայըտը, բէքը մէմնուն օլուրուր իտի:

Չէնտ կիւն ագտէմ տախի Իզմիտտէ պիր պուչուգ սաաթ մէսաֆէտէ քէօյիւր գաթըրճըլարընտան օլուպ, եւինէ Պազչէճիկի գաթըրճը Պասըր օղլու Կարապետին էլինտէն Չէրքէսլէր պիր գաչ պէյքիրինի զապտ իթմէքլէ գանի օլմայուպ, պիչարէ փազիրի օլ գատար տէյէր վէ իղաճ իտէրլէր քի, իքի կիւն տայանամայուպ, տարպ պէրէլէրի մէյտանտէ օլտուղու հալտէ միւթէէսսիրէն վէֆաթ, վէ անիւֆ իւլ պէյեան Գրիգոր կիպի ֆագիր վէ ֆագիրէ պիլէսինի ան պի իլաճ միլլէթին սէխավէթինէ թերք իտէր: Պիր տիկէրինի տէ եւինէ օլ սէմթլէրտէ էլէ կէչիրիպ ֆէնա տէրէճէ տարպ վէ էզիյէթ իտէրլէր իսէ տէ, պիլ թագրիպ ազատէ սէր իթմէքլէ քէօյիւնէ ճան ալթար. մէրգում իչիւն տախի պու հալտէն միւթէէսսիրէն էսիրի ֆիրաշ օլտուղու իսթիպար գըլընմըշ տըր:

Խրիսթիանլարտան մաատա էհալի գատիմէտէն խալամ քէօյլիւլէրին չէքմէտիքլէրի ճէֆա վէ զուլումլար տա եօգ տուր, ֆագաթ պաշգա սուրէթտէ տիր. զանիլը աճիզանէմիզճէ, իզմիտ սանճագը կիպի սայըր հիչ պիր սանճագտա պու գատար քէօյիւ իւլ նուֆուս Զէրքէս մուհաճիրինի իսքեան իթտիրիլմէմիշ տիր քի, աթթըգ թէհամմիւլիւ տէ թաշմըշ տըր. պունլարը իսքեան մէմուրլէրի քէյֆի մախէյլա հէր իսթէտիքլէրի եէրէ եէրլէշտիրէքէյ եաբտըրըրլար իսքեան իթտիրմիշլէր տիր. վէ հէր նասըլ իսէ իտարէ իտէճէք մըգտար տէ արազի խալիսէտէն եէր պուլուպ մէճճանէն թէրք օլունմուշ իսէ տէ, մուախխարէն պունլա գանաաթ իթմէյէրէք եաղընլարտա պուլունան խալգըն գարյէլէրի էհալիի գատիմէսինին իւզէրինէ էնվայը տէաայի վէ ճէպր իճրասը իլէ, միւլքը վէ թարլա, պաղ վէ պաղչէլէրինի զապթ վէ զապթ վէ պունա տախի իգնա օլմայուպ մէսրուգ հայվանաթընը օ էհալինին մէզրուաթը տախիլինտէ էնգաստէն բայ իթտիրէրէք, խարապ վէ մազտուրիեէթլէրինէ սէպէպ օլմուշ տուրլար քի, պունլարըն նումունէլէրի Ատաբազար ճիվարընտա էլէճէմ մաէթ թէէսսիւֆ պէմնի կէօզիւ էօնիւնտէ, վէ պիր չօգ խալամ քէօյլիւլէրինին խարապ վէ էմլաքլէրի զապտ օլունտուղու տա մէյտանտա տըր:

Պիչարէ Թիւրք էհալի, զարի զարի աղլէր, թարլամ, պաղըմ, պաղչէմ տէր ֆէրեատ իտէրլէր քիմ տինէր, հիւքիւմէթէ խապէր վէրիրլէր, կիւճ իլէ մէմուր կիտէր, ֆագաթ նէ՞րէտէ մուվաֆֆագըյէթ. պունտան տա մէյուս օլուպ զապտ օլունան էմլաքլէրինին իրթիրտատընա տա պիր չարէ պուլամամագլէրինէ մէպնի, եա գահըրընտան էօլիւր, եախօտ աննըրմըն եադըրը պու իմիչ տէյյուլ սէֆալէթ էօմիւրլէրինէ տէվամ իտէրլէր:

Կիւն օլմազ քի էթրաֆտան պիր սօյգուն, պասգըն, հայվան չալընմագ, վէ հաֆթա օլմազ քի գաթլը նուֆուս կիպի ճինայէթլէր իչիտիլմէսին, վէ պիր մահալտէն տիկէր մահալէ կիտտուպ տէ, պիր պէյկէյէ ուղրամայարագ պիսսէլամէ եէրինէ ալտէթ իտէն բէքը նատիր օլուպ, պու հալը միւհիւմին սօնու նէ՞ վարըրթ կէլէճէյինի պիլէմէմէքտէյիզ. չիւնքի իշլէր եալընըզ թիճարէթիմիզ սէքթէտար օլմայըպ, ճանըմըզ տա թէհլիքէտէ տիր:

ԹԱՐՍՈՒՍ.

Զէրրաանի. — Ըռուհանի. — Շէհրայի.

—

Պու տէֆա Թարսուստան ալտըղըմըզ պիր մէքթուպտա չու աթիտէքի մալումաթ կէօրիւլմիւշ տիր:

30 Թըշ. սանի, 1878.

Ա. — Պու սէնէ մահսուլլարըմըզըն հիչ պիրիսի էյի օլմատը. Եաղըն բամպուգ գօզասը օլ տէրէճէ էյի կէօրինմէքտէ իտի քի, զիւրրամըզ իհեա օլաճագլար տէյի մէմնուլ իթմէքտէյիտիք. ֆագաթ չի փայտէ քի, աղօսթօս այընտա հիւքիւմ իտէն վէ էմսալը պուլունմայաճա նատիր կէօրիւլէն սըճագ, ճիւմլէսինի գավուրտու տէօքտիւ:

Զաթէն պիր գաչ սէնէտէն պէրու զրաաթըմըզ աքսի կիթմէքտէ օլտուղունտան, սօն ճահտլարընը իճրա իտէրէք չըղան սէնէ իչիւն տախի աղ չօգ էքտիրմիշ օլան րէնչպէրին պէլի գըրըլտը: Հէլէ եաղտան պէրու հիւքմ իտէն գուրագլըգ, ահալինին կէօզլէրինի սօն տէրէճէ գօրգութմագտա վէ սահիհէն տէհշէթ իրաս իթմէքտէ իտի իսէ տէ, համտ օլսուն, գաչ կիւնտէն պէրու էբսիքսիգ եաղմուր կէլիյօր, վէ պու կիւն տախի հավա եաղմուրլու տուր:

Բ. — Շէհրիմիզին հալի բէք զիյատէ միւհթաճը բըլահ օլտուղու կիպի, եօլլարտա տախի ասլա էմնիյէթ պուլունմամագլա, հիւքիւմէթի մահալլիյէմիզին զաէֆիյէթը տըրգաթ վէ հիմմէթինէ լիւզում վար իսէ տէ, թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, բըլահալա տայիր Թարաֆընըզա էյի պիր խապէր վիրէմէյէճէյիմ. չիւնքի հիւքիւմէթի մահալլիյէմիզ Թարաֆընտան պիր նէվ թէշէպպիւս կէօրիւլմէմէքտէ տիր:

Գ. — Գայմագամ պէյէֆէնտին կէչէնլէրտէ պիր էրմէնի թէնէքէճիյէ իսթիմալ իթմիշ օլտուղու լիսանը չէտիտ, ումում չէհրիմիզ խրիսթիյանլարընըն հիտտէթինի մուճիպ օլմուշ, վէ հէր քէս պու լիսանը Թասալիպ իթմէքտէ պուլունմուշ տուր: Համթա, Բուս գօնսօլօսու Մ. Խրիսթօֆօրուն տախի գայմագամ պէյէ օլ պապտէ պազը իխթարաթտա պուլունմուշ օլտուղու տա մէսմու տուր: Վուգուաթ չէօյլէ տիր: Կիճէլէրի Ատանա ճատտէսի իւզէրինէ ասըլմագ իչիւն գայմագամ մէրգում Էրմէնի Թէնէքէճիյէ ֆէնէրլէր սըմարլար: Թէնէքէճի իսէ, ֆագիր օլտուղունու պէյանլա, բէշինճէ պիր մըգտար ագչէ վէրիլմէսինի Թալէպ իլէթիլքտէ, գայմագամ, «Օլա՞ն . . . . սէն հիւքիւմէթէ էմնիյէթ իթմէյօրմուսուն, սիզին պու հալլէրինիզ տէյի՞լ մի . . . .»

ԱԶԳԱՅԻՆ

—

ԹԷԼԱՏՐԻԱԹ.

Պէտրխան խան բաշը պօզուգլար պաշլէտի.

—

Տիարպէքիր Առաջնորդու Փայ. Փիլիպոս Արքեպիսկոպոս Թարաֆընտան քեան. էվ. 20 չարշէմպի կիճէսի Բաթրիգ բիւթպէթլու Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրինէ քէչիտէ օլունան թէլէկրաֆըն, ֆըրանսըզճատան Թէրճէմէսի տիր.

«Բիւթպէթլու Բաթրիգ էֆէնտի հազրէթլէրինէ.

«Պօհթան Թարաֆլարընտա նիզամ օրտուսու իսեանը թէգրինէ մէմուր իտիլմիշ տիր: Պէտրխանզատէլէր, Համիտ իսմինտէ պիր Քիւրտ բէիսինտէն Թահրիք օլունարագ, ճանավար կիպի իճրայի վահշիյէթէ պաշլատըլար, վէ Ցէնէ նամ Էրմէնի գարյէսինտէ, 8 եաշընտա զըզլարտան 80 եաշընտա գօճա գարըլարա գատար պիւթիւն նիսա Թայֆէսինին ըրզլարընա թէճավուզ իթտիլէր, վէ գարյէյի մէզքիւրէտէ 500 պապ Էրմէնի խանէսինի եաղմաեա վիրտիլէր.

«Նէճիպ աղա նամ գայմագամ, իշտիրմէսիւզ գուլլար իճրա իտէյօր, վէ Սըլիվան խրիսթիյանլարընըն (1) մալլարընը զապտ իթմէքտէ պուլունիյօր: Ապտուլլահ

(1). — Պու խրիսթիյանլարըն պէօյիւք գըսմը Էրմէնի տիրլէր. (Թ. Է

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷԼԷՐԻ

Աղօսթօս մուհարէպէլէրի վէ Գըզըլ Թէբէ վագասը.

—

(443 նումէրօտան մապաատ)

Օսմանլըլար իչիւն պու Թէբէյի Բուսլարտա պրագմագ գապիլ տէյիլ իտի. չիւնքի պու Թէբէնին իքի Թէրաֆընտա տա Թապուր Թապուր ասքէրլէր վէ Թօբլար պուլունտուղճա, Օսմանլըլար հիչ պիր հարէքէթլէրինտէ սէրպէսթ օլամազլար ըտը. Նէ Ալի Թէրաֆընա սէրպէսթ կիտէպիլիրլէր իտի, նէ տէ Գարսա. իմտի պու Թէբէյի Բուսլարտան ալմայա գարար վէրտիլէր. ֆագաթ կիճէլէյին.

Մուխթար բաշա կիճէլէյին պու Գըզըլ Թէբէնին էթրաֆընտա նէ գատար հազըր մէվգիլէրի վար իսէ, Օսմանլը ասքէրինէ եավաշ եավաշ Թութթուրտու. վէ օվատա օլան Բուսլարտան պիր հարէքէթ պէքլէր իտի, այըն օն պէշլի օլտուղունտան, տիւրպին իլէ օվանըն հէր Թէրաֆընը եօգլար ըտը վէ եավէր եավէր իւզէրինէ սալտըրըպ Բուսլարըն նէ հարէքէթտէ օլտուղլարընը պիլմէք իսթէր իտի. լաքին Բուսլարտան պիր սէս չըգմատըղընտան, աղնատը քի մանօվրասընտան խապէրտար տէյիլ իտիլէր:

Նակէհան պիր Թիւֆէնք ախթըչը տիր պաշլար, վէ Գըզըլ Թէբէ ուզագտան գըզըլճըմլար իչինտէ գալմըշ կիպի կէօրիւնիւր: Արատա պէօյլէ պէօյլէ ալէվլէր վէ սազըր սէսլէր Թօբ աթէշինէ տախի պաշլանտըղընը իմա իտէր իտի. տիմէք քի կիճէլէյին պիր պէօյլէ մուհարէպէ պաշլանմըշ ըտը: Բուս գօմանտանը Թէրաֆընտան Գըզըլ Թէբէյէ պիր եավէր սալըրըլըպ, աղնաշըլտը քի Բուսլար Օսմանլը հիւճումինէ տայանամայըպ, Գըզըլ Թէբէտէն աշաղը ինմիշլէր, վէ աշաղըտա պիր չըգմագա Թագըլըպ, պիր ճան գուրթուլմայարագ հէր գըլըճտան կէչիրիլմիշլէր իտի:

Օսմանլըլար պու վէճհ իլէ կիճէլէյին Գըզըլ Թէբէյի զապթ իթտիքտէն, վէ օրատա պիր էյիճէ եէրլէշիպ Թապեալար գուրտուգտան սօղրա, Գուրուգ տէրէտէ պուլունան Բուս օրտուկեահը իչտէն խապէրտար օլտու. տէրագապ ասքէր կէօնտէրիլիպ Գըզըլ Թէբէ Թօբա Թութուլտու իսէ տէ պէյհիւտէ օլտու:

Ֆագաթ սապահլայըն եէր ազըրը աղարմազ Գարպայլըտան իւչ Թէբէյէ գատար հէր խաթտա պիր տէհշէթլի Թօբ աթէշի տիր պաշլատը. հէր խաթթըն Թօբլարը եալընըզ Գըզըլ Թէբէյի ատէյըլէր իտի. վէ Օսմանլը Թապեալարը տա պունլարա ճէվապ վէրմէքտէն կէրի տուրմազ ըրը. աթըլան Թօբլարտան վէ բաթլայան ճէպխանէ սանտըգլարընտան պիր արալըգ էօյլէ օլտու քի պիւթիւն Գըզըլ Թէբէ գաթը վէ պէյազ պիր տուման իչինտէ գալըպ, իքի Թարաֆըն Թօբճուլարը տա հէմէն տօղրուլըպ աթըպ, տօղրուլըպ աթըպ Թօգաթ կիւլլէլէր նէրէյէ կիտէյօ նէրէյի վուրույօր կէօրմէզլէր իտի:

Բուսլար պու տումանը աչը ֆըրսաթ պիլէրէք, բիատէ ասքէրլէրի իլէ Գըզըլ Թէբէյէ պիր հիւճում գօմանտասը վէրտիլէր. Օսմանլը ասքէրի նէ գատար վարըթ ան, սուսուզ վէ չըպլագ իսէ, պունլարը օ տէրէճէ պիր մէթանէթլէ գարշըլատըլար քի, բիատէլէր պէօյլէ Թէլէֆլէ Գըզըլ Թէբէտէն կէրի տէօնիւպ, Թէբէ սուրէթի գաթիյէտէ Օսմանլը էլինտէ գալտը:

Օ կիւնիւ Բուսլար Մուխթար բաշանըն գօմանտասընտա օլան օրթա գօլա տախի, պիրի իւչ Թէբէ իլէ Գըզըլ Թէբէ արասընտան, վէ տիկէրի Ալի Թէրաֆընտան, Թօբճու, բիատէ, սիվարի վէ ավճը ասքէրի իլէ իքի պէօյիւք հիւճում տահա իթտիլէր, ֆագաթ պունլար տա պէօյլէ Թէլէֆլէ կէրի գօվըլտըլար. Մուխթար բաշայը էերինտէն օյնատամատըլար:

Բուսլար իչիւն Անատօլու մուհարէպէլէրինին չիմտիյէտէք էն Թէլէֆլիսի պու օլտու. իւչ պինտէն զիատէ ասքէրլէրի եէրէ սէրիլտի. ճէնէրալ բըէնս Չէվչէվատէ վէ միրալայ Գօմարօֆ եարալանտըլար. Օսմանլըլարտան տա 400 չէհիտ վէ 1200 եարալը սայըլտը. լաքին ճէրրահ խըտմէթլէրի բէք գուսուրլու օլուպ, իպթիտասը օրտուսա Թօբու Թօբու պիր ճէրրահ օլսա, սօղրատան Գարստան ալըլ աճէլէ կէթիրտիլի իսէ տէ, կէճ գալտըղլարընտան, եարալըլարըն չօզու տա Թէլէֆ օլտու:

Էճնէպի մուխպիրլէրի պու մուհարէպէտէ Օսմանլը ասքէրինտէ կէօրտիւքլէրի ճէսարէթ, չէճաաթ վէ ֆէտաքեարլըղը մէտհ իտէճէք քէլիմէ պուլամազլար. աճ, չըղա սուսուզլուղա վէ չըպլագլըղա իսեան Թապահամըլընտան խարիճ պիր գուվվէթլէ տայանտըգտան մաատա, եարալըլար քիմինին գաֆասը բարալանմըշ քիմինին էլի քիմինին այաղը կիւլլէտէն ուչմուշ, զէրրէ գատար պիր ֆիղան սէսի աղըզլարընտան իչիթիլմէյէրէք եուրիւյէ եուրիւյէ վէ տահա տօղրուսու սիւրիւնէ սիւրիւնէ Գարս խաստախանէսինէ կիթմէքտէ օլտուլար, վէ Օսմանլը ասքէրինէ պու գուվվէթի վէրէն, չէհիտ օլաճագլարընա իմանմագտան պաշգա պիր չէյ տէյիլ իտի տէրլէր. Պու մագլուպիյէթ Բուսլարը ֆէվգէլատէ մէ-

(Տէվ.-Տ)

պէյ վէ Բէշիր աղա Հայնիաէ (1) էնվաի թէատտիյաթ իճրա իտէ-յօրլար ։ Աչմէտ աղա վէ Շէյխ Աչմէտ , բէֆիգլէրի իլէ պէրա-պէր , տայիմա սըրգաթ իճրա իթ-մէքտէ , վէ դաղը վէ գըզ գա-չըրմագտա տըրլար ։ Պանըլար նէ խանէլէրի եսիրկէյօրլար , վէ նէ տէ քիլիսալարը ։

«Հէր կիւն գաթլ վէ սըրգաթ վուգուաթընտան պաշգա պիր չէյ իշիտիլմէյօր ։ Քիւրտ բէիսի էկիլ վէ Թէրիխանեան գապիլէ-սինտէն պուլունան քիւրտլէր հէր նէվ մուամէլաթը թէճավուզքեա-րանէյի իճրա իթմէքտէ տիրլէր ։ Ալլահ աշգընա օլսուն , իմտատը-մըզա եէթիշինիզ , եա եօգսա , պու թարաֆ էրմէնիլէրի մահվ օլուպ պիթէճէք տիրլէր ։»

—

Բաթրիգ ըիւթպէթլու Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրի , իշպու է-լէմնաք թէլէկրաֆը ալըղ իյլէտիյի կիպի , տէրհալ Պապը Ալիյէ պիր մուէսսիր թագրիր եազմըշ , վէ պա թաhրիրաթը ումումիյէ , քէյ-ֆիյէթի ալթը տէվլէթլէր սէֆ-ֆէրասընա պիլտիրմիշ տիր ։

Տէրխամըր խուլէճէյի վէճհլէ , զաթը հազրէթի Բատրիգհի , կէ-չէն սէնէ բաթրիգի մուշարիլէյհ հազրէթլէրինի հուզուրը հիւմա-յունլէրինէ հինի գապուլլէրինտէ , միլլէթիմիզին տէհրիլէրտէն պէրու թախթը ալի պախթ Օսմանիյէ իպրազ իյլէտիյի սատագաթը , վէ տիկէր ճիհէթտէն տախի տիւշար օլտուղու զուլմ վէ թէատտիյաթը զիքր իտէրէք , անգարիպ էրմէնի միլլէթինին հալինի բըլահ իթ-մէքլիյի վատ պույուրմուշլար իտի ։

Միւք ու միլլէթին բըլահ վէ թէրագգըյընա արզուքէշ օլան հէր վաթանբէրվէր , վէ պիլխաս-սա ումում էրմէնի միլլէթի , շու վատը հիւմայունու էմնիյէթի քեամիլէ իլէ թէլագգը իտուպ , բէր տէր բէյ բըլահաթըն մէվ-գըի իճրայա վազ օլունաճաղընը իւմիտ իթմէքտէ , վէ հաթթա շու չէյ , տէվլէթին տախի մէն-ֆաաթը իգթիզասընտան պու-լունմագտա իքէն , պյէթլէ շա-խանը թէէսսիւֆ պիր մատտէ տիր քի , Էրմէնիսթանտա հիւ-քիւմէթի մահալլիյէլէր մէմուրի-նինտէն պիր խայլը մէնաֆիբէ-րեսթ վէ նաէհլ ատէմլէր , եօթէ-տէն պէրու իթթիխազ իթտիքլէ-րի սուի մէսլէք իլէ , իրատէյի սէնիէնէ վէ էվամիրի ալիյէնէ մուխալիֆ պուլունմագտա , վէ բըլահաթ վատլարընը վէ թաամ-վիլլարընը նէթիճէսիզ պըրագ-մագտա տըրլար ։

Նիչէնեաէ՞ք պու հալ տէվամ իտէճէք տիր ։ օնու պիլմէյիզ ։ ֆագաթ շունու էյի պիլիրիզ քի , պուրաստա բըլահաթ մուզաքէրա-թը վէ մուխապէրաթը վէ բըլա-հաթ բրօկրամլարը վէ լայհալարը թանզիմի իլէ կէչիրիլէն կիւնլէրին հէր պիր սաաթը , էրմէնիսթանտա էրմէնի ահալիսինէ չօղա մալ օ-լմագտա , վէ ատէմի բըլահաթըն հէր նէվ նէթայիճի մուհլիքէսի , զաթէն մուհարէպէ եիւզիւնտէն խայլուճա մաղլում օլան պու ա-հալի իւզէրինէ բէք աղըր պաս-մագտա տըր ։

Հիւքիւմէթի սէնիյէ , Պէրլին ահտնամէսինին էրմէնիսթան բը-լահաթընա տայիր օլան 61ինճի պէնտինին իճրասընը , տուէլի մուազզամա միւվաճէհէսինտէ թահթը թէահհիւտէ ալմըշ իտի . բըլահաթը մէգբիւլ է , չիմտիէէ տէկին թէէխիր օլունմուշ օլտուղու կիպի , եագընտա իճրա օլունա-ճաղընա տախի պիր էմարէ տախի կէօրիւլմէմէքտէ տիր ։ Ֆագաթ , էրմէնիսթանըն հալինէ եագըն-տան վագըֆ օլանլարըն սու-հուլէթլէ անլաեապիլէճէքլէրի վէճհլէ , ահալինին հալի թէ-համմիւլ օլունամայաճագ տէրէ-ճէլէրէ վարմըշ տըր ։ օ բըլահաթ լայհալարը պիր եանտան եարըլ-մագտա օլսուն , չինքի շիւպհէ-սիզ պիր վէ գիւրիւլթիւսիզ պու բը-լահաթըն խայըրճա միւսթէֆիտ օլապիլէճէկի ։ չիմտի պապը թէտապիրի աճիլէ իթթիխազ ի-տէրէք , վիլայաթը շահանէտէն պապըլարընտա վէ պա խուսուս էրմէնիսթան վիլայաթընտա հիւքմ իտէն սուի ահվալ էօնիւնէ մու-վագգաթէն օլսուն պիր սէտտ չէքմէլի տիր , թա քի տահա մու-քէմմէլ բըլահաթ մէվգըի իճրայա վազ օլունճայատաք ։ վէ էյէր պու միւքէմմէլ բըլահաթ , ազ-չէյէ վէ իսթիգրաղլարա լուզում կէօսթէրմէքտէ իսէ , զանն իթ-մէյիզ քի , պիզիմ իմա իթտիյի-միզ վէ լուզումը իթթիխազը տէրէճէի պէտահէթտէ պուլունան թէտապիրի աճիլէ վէ մուվագ-գաթա տախի , օգապիլտէն օլ-սունլար ։ Հալըը , չաբուգ պիր չէյ եաբմալը տըր , վէճհէ ազ վէ նագըս օլսուն ։

—

Ֆ-չէՐ.

Սամաթիա թաղական խոր-հուրդու թարաֆընտան պիզէ վարիտ օլան պիր մէքթուպտան անլաշըլտըղընա կէօրէ , միւթէ-վէֆֆա Մնակեան Մանուկ աղանըն վէրասէսի տախի , միւթէվէֆֆա-նըն վասիյէթ իթտիյի 500 լիրա-տան մաատա , Սամաթիանըն Ս· Գէորգ քիլիսասընա 500 լիրա տա քէնտիլէրի իթա իթմիշ տիրլէր ։

Մալիւմ օլտուղու վէճհ իլէ ըՍ-թամպօլ շէհրի վէ միւլհագաթը 20 տայրէի պէլէտիյէյէ միւնգա-սըմ տըր ։ Պու տայրէլէր բէիսլէ-րինտէն վէ մէմուրլարընտան էք-սէրիսինին գայտըըգլըղընա մէպնի , տէվայիրի մէզգուրէնին պիր վա-գըթտան պէրու իտարէսի ու-նուտուլմուշ իտի ։

Շէհրի էմինի ճէնապի Րիզա պէյ էֆէնտի հազրէթլէրի , Սաա-րաղամ հազրէթլէրի իլէ միւզա-քէրէ իթտիքտէն սօնրա , ումում տէվայիրի պէլէտիյէնին նիզամը վէճհ իլէ իճրայի մէմուրիյէթէ տէ-վամլարը վէ սօգագլարըն թէմիզ-լիկի իչիւն մուամէլաթը լազըմէ-նին իճրասը խուսուսաթընա տաիր միւզաքէրէ իչիւն պիր գօմիսիօն թէշքիլինէ գարար վիրմիշ տիր ։

Պու գօմիսիօն , Պլագ պէյ վէ Հասան Ֆէհմի էֆէնտի վէ Խալիլ Բամի էֆէնտի վէ Շէրիֆ Ալի է-ֆէնտիտէն միւրէքքէպ օլուպ , բաղար իրթէսի կիւնիւ պիրինճի տէֆա օլմագ իւզրէ ագտը իճթի-մա իտէրէք , մուամէլաթընա Ալ-թընճը տայրէի պէլէտիյէտէն միւ-պաշէրէթ իթմէյէ գարար վիր-միշ տիր ։

—Լօնտրատան 28 ք· եվվէլ· թարիխլիյէ խապէր վիրիլտիյինէ կէօրէ , Բուսիա իմբէրաթօրունուն եավէրանընտան Ժէնէրալ Լըվա-շէֆ , Պուլղարիստան բրէնսինին ինթիխապընա տայիր օլան պիր գըթա թահրիրաթը համի-լէն Լօնտրայա միւվասէլէթ իթ-միշ տիր ։ Զար , պու բրէնսլիկի գապուլ իթմէմէսինէ տաիր բրէնս Ցօնտուգօֆ Գօրսագօֆա էմր վիր-միշ , վէ Պուլղարիստան բրէնսի ինթիխապ օլունմագլըղըն էն զիա-տէ ինթիմալի պուլունան զաթ , բրէնս Պաթէնպէրկ իմիշ ։

— Լ- Ֆր-ո ղաղէթասընըն պէ-եանընա կէօրէ , Թունուս պէյի , կէչէնտէ թէլէկրաֆըն խապէր վիրտիյի էմլաք հատիսէսինի մախ-սուս մէյտանա չըգարմըշ իմիշ քի , պիր պուհրան հասըլ օլարագ Թունուս եա պիր Ֆրանսըզ հի-մայէսի ալթընա ալընսըն , վէ եա-խօտ , Ֆրանսըզ մէմալիքի օլան Ճէզայիրէ իլհագ վէ իլավէ օլուն-սուն ։

— Մէ-րէ-ւ Տէբը-Բէ ին խապէր վիրտիյինէ կէօրէ , Իթալիա բէի-սի վիւքէլասը Մ· Տէբրէթիս , լօրա Սալսպըրինին պիր թէլէկ-րաֆընա ճէվապէն , Արնաուտ-լուգտա ասայիշին իխլալընը միւ-ճիպ օլաճագ հէր նէվ հարէքէթէ Իթալիա գըրալընըն մուխալիֆ օլ-տուղունու պէեան իթմիշ տիր ։ Լօրտ Սալսպըրի թէլէկրաֆընը , Իթալիա վէ Արնաուտ իթթիհա-տը պէյնինտէ կիւյա մուխալէ-բաթ ճէրեան իթմէքտէ պու-լունմասը րիվայէթի իւզէրինէ գալէմէ ալմըշ իտի ։

— Էմէ Սը-ը նամ Ամէրիգա վարօրու , Սան Ցօմինիգօյա միւ-թէվէճճիհէն նիւ Եօրգտան հա-րէքէթինին իքինճի կիւնիւ օլան ք· եվվէլին 28 ինտէ , ֆուրթու-նայա թութուլուպ , տէնիզ օր-թասընտա ղարգ օլմուշ , վէ ան-ճագ Թայֆէտէն 2 քիշի գուր-թուլապիլմիշ տիր ։

—Բակուզատան խապէր վիրիլ-տիյինէ կէօրէ , Շգօտրա վալի վէ գօմանտանը ճէպէլինին մահէլլի մէմուրիյէթինէ միւվասէլէթին-տէ , Գարատաղ Թասհիհի հու-տուտ գօմիսիօնու , մուամէլաթընա պաշլայաճագ տըր ։

— Եւրօբատա տէնիզ սահիլին-տէ մէմլէքէթլէրի պուլունան տէվ-լէթլէր , Թամիր օլունմագ իւզրէ քէնտի հավուզլարընա կիրէն հարպ սէֆինէլէրինտէն հիչ պիր նէվ բէսմի մախսուս ալմայըպ , անճագ պու սէֆինէլէր , Թամիր-լէրի իչիւն լազըմ կէլէն մասրաֆը թէէտիյէ իտէրլէր ։ Տէրսանաէթ սէֆաինէթլէրինէ մախսուս օլուպ , կէչէնքի չէտիտ ֆուրթունատա խասարաթէ օլան էճնէպի հարպ սէֆայինի տէ , մասրաֆըտան մատա պիր նէվ բէսմ թէէտիյէսինէ մէճ-պուր օլմայարագ , Թէրսանէի ա-միրէտէ թամիր օլունապիլէճէք-լէրինի , սէֆայինի մէզքիւրէ գօ-մանտանլարը մէմնուն իթմէքտէ ի-քէն , իթթիխազ օլունան պիր գարարը ճէտիտ միւճիպինճէ , հավուզա կիրմէլէրինին իւք կիւ-նիւ 50 լիրա վէ հավուզտա գա-լաճագլարը սայիր հէր պիր կիւն իչիւն 20շէր լիրա բէսմ թէէտի-եէսինէ մէճպուր օլաճագլարընը մակըթ թէպլիղ իչիթմիշ տիր-լէր ։

—Շարգի Բումէլի հագգընտա մալիւմաթը ճէտիտէ ալընամայըպ , անճագ գօմիսիօն աղասը արա-սընտա բէք չօգ իխթիլաֆ մէվ-ճուտ իսա կի իւթիլաֆը գըլըն-մըշ տըր ։ Ցէվլէթի Օսմանիյէ գօ-միսէրի Ապրօ էֆէնտի հազրէթ-լէրինին բէք չօգ ղայրէթ վէ մէ-սաի իպրազ պույուրմագտա օլ-տուղու , Թամիր վագըթընտա պուրայա կէլէն տուէլի միւթէ-հապպէ գօմիսէրլէրինին իֆատա-թընտան անլաշըլմըշ տըր ։

(Վ-ՔՐ)

---

(1) · —Պիր էրմէնի գարյէսի տիր ։ (Թ. Է.)

ԻԼԱՆԱԹ

—

Պէյօղլունտա վաղի Թագ-սիմտէ Ֆրանսըզ խասթախանէ-սինին գարշուսունտա , մու-գատտէմա , միւթէվէֆֆա Թօ-մաօ էճզախանէսի սահիպի մաարուֆ օլան Գրօսսան էճ-զախանէսինտէ , էմրազը բահ-րիէ վէ սէնաաթը գըզպալէ (էպէյիք) վէ ճէրրահի խուսուսա-լարընտա մէհարէթի մախսու-սէսի պուլունան , վէ էմրազը բահրիէ իչիւն քէնտիսինէ Բա-րիստէ էգօլը Մէտսին մէքթէ-պինտէն տիփլօմ , Օթմանպօլտա հիչ պիր Թապիպտէ պուլուն-մայան Թագտիր միտալեասընը հայիզ Ցօգթէօր Սիվասթօբու-լօս , ճումա կիւնլէրի էթլէ-տէն իքի սաաթ սօնրայա գա-տար քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանը մուայէնէ իտէճէք տիր ։

Քէզա մէզքիւր էճզախանէ-տէ Ցօգթէօր Սիմակլօ , հէր կիւն մէճճանէն խասթալարա պագմագտա տըր ։ 10

—

ՑՕՔԹԷՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Ցօքթօրը միւմայիլէյհ Բարիզ վէ Պէլճիգա Թըպպիյէ մէքթէպ-լէրինտէ կէրէք սօգթօրլուգ տիբ-լօմասընը ալըպ իթտիքտէն սօնրա կէրէք միւտտէթի Թահսիլլիյէսին-տէ (սիֆիլիզ) եանի ֆրէնկի վէ պէլ սօղուգլուղու վէ ումումի ա-լաթը թէնասիւլիյէյէ տայիր (Ծը-նընդական գործարաններու վէ-րաբերեալ) խասթէլիքլէրէ մախ-սուսէն սայ իթմիշ վէ էմէք վիր-միշ օլտուղունտան , պու նէվի խասթէլիքլէրէ տուչար օլանլարըն թէտավիսի իչիւն հէր կիւն սա-աթ 4տէն 10ա գատար Պաղչէ գաբուսունտա Համիտիյէ Թիւր-պէսի սըրասընտա 32 նումէրօլու Սինասեան վէչէն ապանըն իքի գաբուլու թապիր օլունան էճ-զախանէսինտէ , վէ հէր բաղար կիւնլէրի Պէյօղլունտա Թարլա-պաշը ճատտէսինտէ 117 նումէ-րօլու քէնտի խանէսինտէ խաս-թէլէր գապուլ իտէր ։

ՑՕՔԹԷՕՐ Տ· ԱՃԷՄԵԱՆ

Ցօքթէօրը միւմայիլէյհ հաֆ-թատա իւչ կիւն , եանի բաղար իրթէսի , չարշէմպէհ վէ ճումա իրթէսի կիւնլէրի , սաաթ եէտի-տէն օնա գատար , Պաղչէ գա-բուսու Թըրամվայ ճատտէսինտէ 18 Ն° Մէրհամէթճեան էֆէնտի-նին էճզախանէսինտէ խասթէլէն կէօզ խասթալարը գապուլ իտէ-ճէյինի իլան իտէր ։ 13—15

Պօղազ վէ Պուրուն վէ Գուլագ վէ Պէյին վէ էնվայի սըրըր խասթալըգլարը

Զէնտ սէնէտէն պէրու Բարիս վէ Վիէննանըն էն մէշհուր մէք-թէպլէրինտէ , պալատէքի խաս-թալըգլարըն էմրի թէտավիսի ու-սուլունու թահսիլ իտէն Ցօգթօր Ծ· Անանեան էֆէնտի , իլէլի մէզ-քիւրէնէ տուչար օլանլարը հէր ճումա վէ բաղար կիւնլէրի սաաթ 7տէն սօնրա Պէյօղլունտա Թար-լա պաշը ճատտէսինտէ Ն° 126 խանէսինտէ վէ սայիր կիւնլէր տախի Էմին էօնիւ ճիվարընտա Ն° 53 Մ· Սօթիրիատէսին էճզա-խանէսինտէ սաաթ 8 տէն սօնրա գապուլ իտէր ։

Վէնէտիկ քիթապլարընըն հէր ճինսինտէն , Պրուսատա Սըրմա-քէշ խանընտա Ն° 40 Էմիրզեան Պետրոս էֆէնտինին տիւքքեա-նընտա պուլունմագտա օլուպ , խու-թէսէնին տիւքքեանը մէզքիւրէ միւրաճաաթ իտէպիլէճէք օլտու-ղու իլան օլունուր ։

Պրուսաճա ղազէթամըզըն իչ-լէրի , Էմիրզեան իզզէթլու Պետ-րոս էֆէնտի լութֆէն տէրուհ-տէ իթմիշ օլմաղլա , պու խու-սուստա տախի լուզումու օլան-լարըն , մահէլլի մէզքիւրէ միւրա-ճաաթ իտէպիլէճէքլէրի խասսէ-թէն իխթար օլունուր ։

Թիւրք վէ Ֆրանսըզ վէ Էրմէնի վէ Ինկլիզ վէ Իթալիան լիսան-լարընտա պիրպիրինէ էվրագը բէսմիյէ վէ ղայրը բէսմիյէ վէ թէր-ճէմէ իթտիրմէք վէ պու լիսան-լարտան իսթիսա , վէ բրօթէսթօ վէ սայիրէ եազտըրմագ արզու ի-տէնլէրին , Սամաթիատա Էսկի զապթիյէ սօգագը բէօշէսինտէ Ն° 8 իլէ մուրագգամ ղազէթամըզըն խարբէխանէսինէ միւրաճաաթ էյ-լէտիքլէրի հալտէ , քէմալը սըըգ-գաթ վէ սիւրաթ վէ խուսուսիյէ-լէ էհվէն ֆիյաթլէ իշլէրի էօկ-րիւլէճէյի իլան օլունուր ։

Մ-հէ-է Մ-ը-ւ
ԱՆՏՈՆ ՍԱԳԱԵԱՆ

ՄԱԹԲԱԱՅԸ ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

—

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա , 3 Քեանունի սանի

Ինկիլ· էսհամ ը ինկ· Լիր·	95- 7/16
Օսմ· էսհամը աչըլտը	11- 9/16
» » գարանտը	11- 1/2
Իսթիգրազ 65	14- 1/2
» 69	14- 1/4
» 71	52- 1/2
» 72	22-
» 73	12- 1/2
Օսմանլը պանգասը	8- 3/4
Բուսիա իսթիգրազը	82- 1/4
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25-53

Բարիզ , 3 Քեանունի սանի

Ֆրանսա· Լահ· 3 % Ֆր·	79- 70
» » 5	113 45
Օսմ· էսհամը աչըլտը	11-50
» » գարանտը	11-67 1/2
Իսթիգրազ 65 Ֆր·	71-25
» 69	71-25
» 73	63-75
Օսմանլը պանգասը	472-50
Բումէլի շըմէնտըֆէրի	45-50
Իթալիա Լահասը	76-70
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-30

Վիէննա , 3 Քեանունի սանի

Ալթօ Ֆլօրին	99-95
Բումէլի շըմէնտըֆէրի	-

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

—

Էսհ· ումմ· տիւն ապչ· գաբ·	12-26
Պու սապահ 23 ք· էվ· աչըլ·	12-26
Իսթիգ· 63 (Մութօն) 6 % ֆ·	66-
» 65 » 6 % ֆ·	71-
» 69 (Բիմար) 6	70-
» 72 (Պօնտիւ Թրէզօր)	21-50
» 73 6 % ֆ·	63-
Բումէլի շըմէնտըֆէր 3	44-
Ապճէ ֆայիզի %	9-

—

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	4-34
Օսմանլը պանգասը	6- 5
Սօսիյէթէ ժէնէրալ	4-20
Թրամվայ	1-80

—

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ· լիրասը 100 ղրուշտան	Ղչ· Փր
Պէշլիք Մէճիտիյէ Փարասը	108-26
Մէթալիք »	125-
Պագըր »	182-
Գայմէ »	441-
Ինկլիզ լիրասը	109-24
Ֆրանսըզ ալթունու	87-12
Բօլ	89-16
Գրիմիյա ալթունու	51- 5